

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.

Na pol roka ... 2 " — "

Na štvrt roka ... 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Liberálne kolovraty.

Ba kého befaha! Či aj takéto sú?

Čo by nie! Keď sú liberálne striekačky, seno, barany atď., čo by neboly aj liberálne kolovraty.

Ej, veľmi zaujímavá historia znie o nich. Svedčí ona, že istí veľkí vlastenci jak by radi oblažili krajinu, a jak vysoko cenia svoje vlastenectvo. Obznámim vás s jedným, nech viete čo to za ľudomila.

V Sedmohradskej, pri hraniciach Rumunska, medzi strmými skalami a vysokými vrchami bývajú Sikuli. Kmen to maďarský. Volakedy bojovný, nábožný a pracovitý ľud, dnes ale také bedári, ako na Horniakoch naši Rusi. Liberálna vláda aj o nich práve tak dbala, ako o našich ubohých krajanoch. Naši do Ameriky, tí ale do Rumúnska vandrujú, a fazkou prácou vyhľadávajú biedny chlebič. Vláda len pred voľbami mala starosť o tento ľud. Obyčajne židovských kandidátov poslala im na krky, a týchto za dobrý oldomáš za ablegátov zvolily. Pre túto príčinu statočnosť a mravy tam veľmi upadajú, a opilstvo tak je rozšírené, ako aj medzi našinci, lebo aj oni sú pod

jarmom židovských úžerníkov a krčmárov. Ľudová strana vysvobodíť chcela tento biedny ľud z jarma a pomôcť mu ako možno. Vlnajší rok shromáždenia vydržovala tam, a ľud s radosťou prijal priateľov svojich. Lenže to nenávisť povzbu-

Ide mama.

dilo v tamojších liberálnych kruhoch. Privrženci istého Jula Györfiho, liberála, najali všeliakých darebákov a korhelov, poslali ich na ľudové shromáždenie aby tam hluk, výskot robili a poradu prekazili. Podarilo sa im.

Pán Györfi dlhý čas bol na opozícii, a ukrutne hromžil na vládu, len že to mu iste nič nedonášalo do vačku. Jeden deň zaklopal na dvere vládnej strany, lutoval viny svoje a prosil, aby ho prijali. Dostal rozhrezenie. Od vtedy vláde slúži verne, ako tí všetci, ktorí odmenu čakajú. Najmä v jeho novinách (Magyarság) oslavuje vládu a napáda ľudovú stranu. Len že, tak sa zdá, této nepravé žaloby aj obecenstvo zunovalo; nenápomáha noviny, tak, že majiteľ nedávno celú Redakciu rozohnal, lebo jeho tajomník: Gomboš to mu povedal: «s takýmito statočnými hovädami (ako bola predošlá redakcia jeho novín) nie je možno peniaze zaopatriť, ale s gazembery akí aj ja som, áno.» Tento Julo Györfi pred voľbou to slúbil Sikulom, že ak ho vyvolia a ľudovú stranu porazia, vykoná pre nich u vlády 5000 novomódnych (železného stroja) kolovratov na pradenie lanu a konopí. Už vtedy bol usrozumený s istým Kol. Engelom, (tohoto predkovia doista neprišli s Árpádom) merníkom a majstrom týchto zázračných kolovratov, že silou mocou prevede u ministra, aby na krajinské útraty kúpil 5000 takýchto kolovratov po 300 korún, za ktorú službu on — Györfi — 80.000 korunovú oročku mal vo výhlade od Engla. Györfi ustavične chodil Hegedúšovi ministrom na krky, a náhlil s vecou. Podarilo sa mu nahovoriť ho, aby próby robil s kolovratami. Minister poslal z nich 25, len že na také kraje, kde drevený kolovrat, na ktorom pospolitý ľud pradie, nepoznajú, lež len v ruke snujú vlákna na vreteno. Tú dobrú mienku dali o nástroji. Györfimú to bolo treba, myslel, že už vyhral hru. Ešte pilnejšie chodil za ministrom. Zrazu ale zlé chýry bolo počuť o kolovrate, že vraj ani toľko nie je hoden, ako drevený, ktorý v úžitku je medzi ľudom, a ktorý za pár korún možno kúpiť. Že robota pomalšie ide s ním, a k pohybovaniu veľká sila je zapotreby; ľahko sa pohubí, a reparácia mnoho koštuje: Györfi pritom všetkom nedal pokoja ministrom. Keď ale minister neponáhlal sa s objednávkou kolovratov, tu v mene čik-svätomartinských ľudákov list dal písať ktosi Györfimú, (vlastne ho liberáli komponovali)

v ktorom výčitky sa robia, že kolovraty slúbil chudobným ľudom, a poslal nič nerobí za nich. Oni len preto ho zvolili za ablegáta, a takto ich oklamal. To je vďaka? Teraz hladom mrú, a do Rumunska vandrujú atď.

K tomuto otvorenému listu pripojili jeden osobný, v ktorom Kone, tušnádsky farár prosí Redakciu «Alkotmáňa» (ľudové noviny), aby ponosi voličov uverejnil. Aj tento list liberáli komponovali. Györfiho dali z Tušnádu na počtu, aby «Alkotmáň» nič podozrivého nezbadal, ale bezpochyby uveril, že list p. farár Kone, vodca to ľudovej strany, na počtu dal. List vyšiel v novinách. Györfi nato ako šialený utekal s novinami ministromi, a súc celý napaprčený, ostré výčitky robil Lángovi ministromi, že preňho na cti mu ubližujú, on vždy statočným bol, a pre zlomyseľnosť ministrovú nemôže daný slúb splniť. Tu inšej pomoci niet, len čím skôr rozdať 5000 kolovratov, lebo ináč okres, že ľudová strana podmaní. Ministra ale nijako nepohol Györfiho krik a lamentácie, nechal vec v pokoji, lebo už do čista znal úmysel Györfiho. Vtedy Györfi ostro napadol v novinách Joz. Steréniho ministerovho radcu, že jedine preňho vec mešká, že sa dal zakúpiť, a preto nechce Sikulom s kolovratami na pomoc prispeť. Steréni sám žiadal vyšetovanie oproti sebe, a toto, ako čuť, dosvedčí, že statočne a svedomite sa choval, čím obránil krajine 600.000 korún. Toľko by byly kolovraty koštovali.

No, či to nie utešená historia? Či nie je veľký vlastenec a ľudomil Györfi ablegát? Ten veru nič pre seba, ale len za ľud robí! Jeho láska oproti vlasti a sústrast oproti chudobe len 80.000 korún by mu bola do vačku doniesla. Čo je to za mzdu za toľké služby? Bagatel! To ver' zaslúžil! Preto «Alkotmáň» nemusel taký krik robiť! Ba čo pchá nos do takých vecí, z ktorých liberáli osoh fahajú? Chudáci, tak sa namáhajú za ten biedný ľud, tak mu pomáhajú, že hodní sú hoc ak veľkej odmeny. Však krajina toľko má peňazí, že nevie čo robiť s nimi; a ľud náš tak bohatý je, že 600.000 korún ani len nepocíti. Či nie je tak!

Teda zase máte jeden obrázok zo života liberálnych ablegátov. Vidíte, na čo sa mnohí usilujú. Pravda, že všetko za vás robia a obeťujú, a to len za pár tisíc korún. Teda len volte

čím viac liberálnych ablegátov. Dostanete zato kolovraty, ktoré keď vrtieť budete, vidajú zo seba všetko, ale všetko, čo len potrebujete. Len na to vás napomínam, že keď v tomto kolovratom dobrobyte kúpať sa budete, neklajte a neponosujte sa.

Fatranský.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kossuthovské slávnosti.

Storočná pamiatka narodenia Ludvika Kossutha slávnostne bola zasvätená v Budapešti.

Rad slávnosti zahájila stolica peštianska.

V ten istý deň slávnostné shromaždenie mala aj budapeštianska advokátska komora, kde predseda komory Imrich Szivák držal reč a charakterisoval Kossutha jako advokáta, právnika a obhajcu národných práv a slobody.

Zo slávnostných shromaždení tiahlo obecenstvo do evanjelického chrámu na Deákovom námestí, kde boli sviatočné služby Božie. Do chrámu vstúpil bolo možno len s kartou.

O pol desiatej prišli Franc a Ludvik Theodor Kossuth, ktorých mešťanosta Halmos vítal a usadil pri oltári ku ich pokrevným, na čo počaly sa služby Božie.

Po službách Božích hneď zavznely zvuky «Hymnus»-a.

O pol dvanástej prišli Franc a Ludvik Theodor Kossuth s viac pokrevnými dámami a oni prví položili svoje vence na hrob veľkého otca svojho. Kým vence ukladali na hrob, hlavnomestské spevokoly spievaly «Kossuth-hymnus».

Po Kossuthovských slávnostiach došli so všetkých strán zprávy, že môžeme si utvoriť konečný úsudok. Počas slávností jeho veličenstvu kráľovi a aj na pominulých vlasteneckých slávnostiach v početných ováciach a holdujúcich manifestáciach došla výrazu láska a úcta národa oproti svätej osobe pokorunovaného kráľa, ku ktorému viaže národ nielen povinnosťou vernosť, lež i sväzky vdaky a oddanosti.

Historia o rumunských židoch.

Ako známo, vláda rumunská považuje každého žida svojho, hoc by bol aj domorodým, za cudzinca. A teda jako cudzincom, nedovoľuje im otvárať žiadne krčmy, ani obchody; iba sedliakmi, robotníkmi, alebo remeselníkmi smú tam byť. Z takýchto poctivých zamestnaní ae

žid nevie chytré zbohatnúť, preto začali títo židia hromadne vystahovať sa. Volaktorí prešli aj do toho milého Uhorska, ktorým ale nepodarilo sa k nám vkradnúť, tí pomocou podpory Bánffyho a peštianskych bohatých židov šli až do Ameriky.

Doteraz prijímali v Amerike týchto židov bez prekážky; ale čo je mnoho, je len mnoho, nuž najnovšie už aj Amerika sa ich nasýtila, a chce zakročiť, aby vlády európske donútily vládu rumunskú k tomu, aby dala židov svojím rovnoprávnosť, t. j. aby dovolila židom krčmy, sklepy a šparkassy otvárať a zakladať.

Je toto zaiste veľmi pozoruhodný zjáv. Lebo veď do Ameriky hrnie sa o veľa viacej ľudu iného ako židov. Tak n. pr. Taliani, Poliaci, Slováci ohromným počtom prechádzajú za more a týchto sa vláda Spojených Štátov Amerických nebojí, len tých pár stotisíc rumunských židov zapríčinuje jej tolkej starosti.

Vláda americká tedy rozposlala obežník vládám európskym v tom smysle, aby vyplývaly na Rumunsko, že by tam židia občianskú rovnoprávnosť obsiahli, tak ako to berlínska smluva európskych mocnárstiev nakladá. Amerika ale uznáva, že na túto smluvu nemôže sa vlastne odvolávať preto, pokiaľ ona túto smluvu nepodpisala. Odvoláva sa tedy viac len na cit ľudskosti, ktorý vraj aj jej za povinnosť nakladá, zaujať sa prenasledovaných židov rumunských.

Z európskych vlád prvá bola Anglia, ktorá odpovedala Amerike, t. j. zaujala sa za židov rumunských. Teda tá istá Anglia, ktorá zkantrila a v nespravodlivej krvavej vojne udusila svobodu Transvaalu a Oránžu, chce teraz obrániť židov rumunských v mene vraj ľudskosti. No, proti Búrom zaiste nedokázala sa Anglia ľudskou.

Nás však najviac tešíť môže to, že na ratovanie židov rumunských — teda nám úplne cudzím — zamiešalo sa teraz aj Austro-Uhorsko. Našej monarchii bude patriť tá sláva, že učini u ostatných vlád európskych prvé proroky, aby Rumunsko dalo židom svojím rovnoprávnosť občiansku. Austro-Uhorsko musí zaiste biedne stáť, keď židom takú ochotnú službu koná, a židia ale veľmi bezpečne a dobre musejú sa cítiť v nej.

Teda za cudzie hriechy jesto u nás starosti dost, ale čo sa robí s tým našim úbohým ľudom, o to nech sa len sám Pán Boh stará. Hja, židia nadovšetko.

Vyjednávanie v záležitosti vyrovnania.

Ministerský predseda Széll v utorok, dňa 23. t. m. odcestuje do Viedne, kam pojdu s ním minister financií Lukács, minister orby Darányi a minister obchodu Láng. Uhorskí ministri odcestujú do Viedne tým cieľom, aby pokračovali vo vyjednávaní s rakúskou vládou ohľadom zavislých otázok autonómnej colnej tarify a vyrovnania s Austriou.

Bulharské slávnosti.

Na slávnosti, ktoré usporiadajú v priesmyku Šipka a v Sofii na 25ročnú pamiatku oslobodenia Bulharska zpod moci tureckej, bulharská vláda pozvala len Rusko;

Rumunsko, ktorého synovia liali krv pod Plevnom a ktorým tiež patrí sláva za dobitie Plevna. No Rumunov to sotva bolí. Dňa 19. t. m. usporiadali si v Bukarešti celé tiché slávnosť na pamiatku toho dňa, keď rumunské voje napadly pevnosť Grivicu pri Plevne. Ulice byly ozdobené a v chrámoch odbývaly sa slávnostné bohoslužby. Kráľ Karol vydal najvyšší rozkaz, v ktorom vyslovuje tú nádej, že dneskajšie pokolenie, keď by mu bolo treba chytiť sa zbrane, dokázalo by sa hodným pamiatky plevnanských hrdinov. Rumuni teda cele v tichosti tešia sa výsledkom vydobitým na bulharskom bojišti a týchto politickým následkom bez toho, žeby voči týmto pamätným dňom vzbudili širokú pozornosť. Lebo keď sa ruská armáda pred Plevnom bola dostala do blata bez pomoci rumunskej armády, veľmi dobre je známe zo zápiskov kráľa Karola, že Rusko len v najväčšej núdzi prijalo tie podmienky, ktoré rumunský kráľ žiadal na prípad spolupráckovania.

Vyrovnanie a Česi.

V Rakúsku boj a obštrukcie Čechov proti vyrovnaníu. Jedni chceli by utvoril parlamentárny kabinet, do ktorého že prijali by vraj i jednoho-dvoch Čechov, aby tak posilnili ich nádeje pre budúcnosť; iní odporúčajú zoštatnenie severo-západnej dráhy a p. — kolko lekárov, tolko receptov. Čo týka sa posledného návrhu, «N. L.» poznamenávajú, že v tom nevidia pre český národ žiadnej výhody, naopak, len škodu, lebo že tým odtiahlo by sa len zoštatnenie iných vážnych dráh, ako na pr. českej severnej a Ferdinandovej severnej, ktoré najviac germanisujú veľkým počtom úradníkov. Ostatne «Inf.» je presvedčená, že Česi nepôjdu do obštrukcie ak k tomu nebudú formálne donútení.

Udalosti vo Francúzsku.

Francúzsky parlament síde sa 14. októbra. Očakávajú sa veľké debatty tak v otázke zatvárania kongregacionálnych škôl, ako i o rečiach ministrov Andréa a Pelletana. Tento posledný zase rečnil v Bastii (Korsika) na bankette. «Ja mám len jednu chybu: že som bol dosiaľ príliš smierlivý. K Itálii cítim hlboké priateľstvo a budem ju brániť vo všetkých okolnostiach. Som priateľom človečenstva a divím sa, ako možno zo mňa robit dobyvateľa. To je zlý manéver.» V otázke kongregacionálnych škôl predloží vraj Combes parlamentu ešte ostrejší návrh zákona, aby ani žiadne súdy nemohli mu prekážať. Podplukovníka Saint-Rémyho vojenský minister už pensionoval.

Smrť belgickej kráľovny Marie Henrietty.

Z Brusselu telegrafujú: V Spaa pri rakvi belgickej kráľovny udal sa trapný výstup medzi kráľom Leopoldom a jeho dcérou Štefaniou, vydatou za gr. Elemérom Lónyaym. Keď sa kráľ dozvedel, že gr. Lónyayčka prišla do Spaa, bol veľmi prekvapený a rieknul, že jej to nemá za zlé, že došla na pohrab svojej matky, ale že táto vec riš nezmení na ich pomere, lebo nikdy viac nebude

medzi nimi tá láska, ktorá má byť medzi rodičom a dieťaťom. Kráľ potom šiel do kaplny, kde našiel grófku Lónyayčku modliť sa pri rakve matkinej. Kráľ čakal, kým skončí modlitbu a potom pred všetkými prítomnými ukázal dcére dvere. Štefánia poslúchla, vstala a horko-fažko dovliekla sa až po prah kaplny, kde však od žiaľu klesla. Jej mladšia sestra kňažna Klementína ju zdvihla a odprevadila až po koč. Kráľ Leopold po dcérinom odchode nahnevano povedal: «Nechcem ju vidieť!» a naložil, aby grófka Lónyayčka zaraz opustila Spaa, čo sa i stalo. V Spaa zdržujúci sa novinári chceli prípad odtelegrafovať do Brusselu, ale telegrafický úrad neprijal ich telegramy, na čo novinári po telefone podali zprávy svojim redakciám, odkiaľ sa potom po celom hlavnom meste Belgicka jako blesk rozletel chýr o trapnom incidente. Grófka Lónyayčka samotná odcestovala do Brusselá, kde na nádraží shromaždilo sa obrovské obecenstvo, ktoré rozčulené odsudzovalo chovanie sa kráľovo. Keď hlasno plačúca grófka sostúpila s vlaku, obecenstvo pripravilo jej srdečné ovácie, na čo grófka so slzami odpovedala: «Ďakujem, veľmi ďakujem, drahí rodáci moji!» Štefánia zaviezla sa do paloty flanderského grófa, ktorý ju srdečne prijal a zúčastnila sa na rekvieme v chráme sv. Jakuba. Po službách Božích grófka Lónyayčka nedočakajúc ani svojho muža, ktorý tiež mal prísť na pohrab, odcestovala do Anglicka. Všetky belgické časopisy ostro odsudzujú kráľa, že sa tak neotcovsky zachoval voči dcére, ktorá prišla oplakať a na večný odpočinok odprevadiť svoju matku. Že kráľ nepekne jednal, to uznal aj flanderský gróf, ktorý i svojou manželkou veľmi srdečne prijali Štefaniu a potešovali ju. Grófkina dcéra, arcikňažna Alžbeta, vydatá za kniežaťom Windischorätzom, telegrafovala svojmu dedovi, belgickému kráľovi, že ponač jej matku vykázal zo Spaa, nepride na pohrab svojej starej matky.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Krestan» prekonal v prospech ľudu.

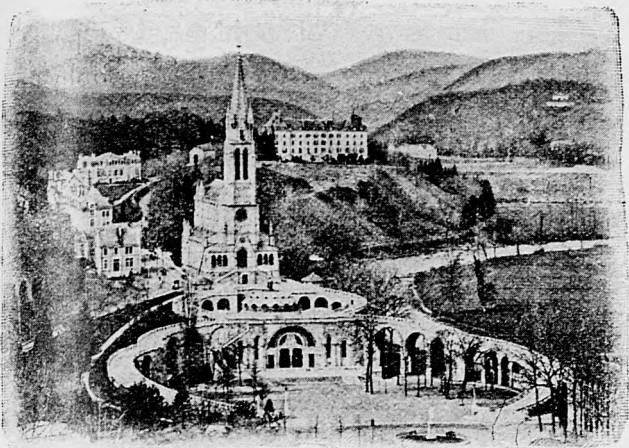
Aby však blahonosné účinkovanie «Krestana» čo možno všestranné a mohútne bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítal vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý pozná a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykorisťujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Krest'an» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Jubilárna púť do Lourdu.

Na sviatok svätého Ruženca pod duchovným vedením dôstojných pánov Jozefa *Kompáněk*, dekana-farára a Michala *Kada*, farára pohne sa z Budapešte už v Nedeľu dňa **28-ho septembra** roku 1902. Návrat dňa **15-ho októbra**.

Smer cesty:

Budapešť—Záhreb—Fiume—Sv. Peter—Cormons—Mestre—Majland, (pobyť) Genua—Nizza, (pobyť) v Lourde (4 dni pobyť), Toulouse—Marseille (pobyť), Genua (pobyť), Majland—Mestre—Cormons—Sv. Peter—Fiume—Budapešť.

Jozef Kompáněk,

dekan-farár, majiteľ záslužného pápežského križa «Pro Ecclesia et Pontifice» v Nagy-Sztricze (Trenčianská stolica.)

Michal Kada,

farár, majiteľ pápežského záslužného križa «Benemerenti» Szent-Endre (Peštianská stolica.)

Marianská slávnosť na «Krásnej-Hôrke».

Kráľovia a kráľovni tohoto sveta majú tú obľubu, že vo zvláštne pamätne dni svojho života udeľujú poddaným svojim zvláštne milosti a dobrodenia. Tak aj Maria, nebeská Kráľovna naša vo výročitých, k jej úcte zasvätených dňoch udeľuje nám, hriešnym dieťkam svojim materinské dobrodenia svoje. A, aby nám tým viac milostí udeľí a radostí spôsobí mohla, povoláva nás v tieto dni svoje na miesta, ktoré si k tomu zvláštne zvolila, aby nám tu dobrodenia svoje udeľí mohla.

Takými milostivými miestami je horňo-uhorský kraj náš, buď Bohu chvála, hojne obdarený. Krásne hory a údolia naše sú svedkami jej osobitej lásky k nám. Len nedávno sme slávili mnohí tisíci jej ctitelia deň jej Navštívenia na milostivej Hore jej Levočskej; teraz ale keď sa približoval deň jej slávneho narodenia, aj tento

sme žiadali sláviť na mieste jej obľúbenom a milostivom. Ľudia naši košického okolia putujú v ten deň na milostivé jej miesto do Malej Vesky, my ale sedmorí ľudia z Košíc sme sa vybrali ku Rožňave na «Krásnu-Hôrku», o ktorej sme krásne veci počuli a čítali.

Z Košíc sme sa vybrali dňa 7-ho septembra ráno. Do Torny, asi polovicu našej cesty sme cestovali po železnici, a tak po voze, a len malú čiastku pešky. Cesta nás viedla krásnymi, vysokými vrchami obtočeným údolím. Veľmi sme sa zaradovali, keď sme asi o dvoch hodinách popoludní spatrili milostivé miesto, spanilý vršok Matky Božskej. Pohľad na to milostivé miesto naplnil nás nevyslovnou radosťou, lebo sme toto milostivé miesto spatrili prvý raz v živote našom. Padli sme na kolena a pozdravili zďaleka zázračnú Matku Božskú a miesto jej milostivé. Asi o hodinu cesty došli sme do mestečka Podhradia, ktoré leží pod «Krásnou-Hôrkou», a po krátkom občerstvení išli sme do hradu Matky Božskej, ktorej svätú tvár vidieť tak túžebne sme si žiadali.

Hrad tento leží na osamelom, dosti vysokom krásnom okrúhlom vršku, ktorý tu v krásnom vrškovitom, no i obylím požehnanom kraji, jako oltárny kameň krásne sa vypína, jehož na samom vršku stojaca ozdoba je kaplica s milostivým obrazom Matky Božskej. Pri vchode do zámku, na pravej strane je kapla sv. Jána Nepomuckého. Nad bránou sú tri sochy svätých. Hneď jak do zámku vkročíme, na pravej strane je kapla, do ktorej sa ide vysoko hore schodami. Kapla je pekná, vysoká, pekne vymalovaná. Obraz Matky Božej je nad oltárom.

Hrad tento založil, jako som o tom čítal, istý bača Bebek, ktorý s rodinou svojou aj zvláštny stánok Matke Božej tu vystavil. Od roku ale 1585 je majetkom rodiny grófa Andrásyho, ktorého rod obraz tento v úcte drží.

Po vykonanej našej pobožnosti pred milostivým obrazom, žiadali sme si obzreť v tomto hrade sa nachádzajúce pamätne veci, k čomu sa nám pomocou tam manevrujúcich a práve v tú hodinu tieto pamätnosti obzerajúcich officierov vojenských vhodná príležitosť udala. Videli sme tu plné tri izby obrazov, predstavujúcich predkov grófov Andrásovcov a iných nekďajších predkov a majiteľov tohoto hradu. Videli sme na týchto obrazoch viac kňazov, tiež i jednu mníšku z rodu

grófov Andrássovcov. V iných izbách sme zase videli na veľkých obrazoch vyobrazené vojny, pravdepodobne týkajúce sa tohoto miesta; knižnice a iné starožitné veci, predstavujúce malé muzeum. Videli sme tu i veľkú, krásnu novú hrobku grófov Andrássovských, ktorú možno celú dobre prehliadnuť aj z kostolika. Videli sme v kostolnej sakristii aj neporušené telo niekedy tu bydliacej nábožnej baronky Žofie Serédy, tento nevadnúcí kvet tohoto Marianského miesta, ktoré bolo pre nás tiež veľmi dojímavé, najviac ale to, že jej pravá ruka je stále vyzdvyžená.

Keď sme na zázračnú tvár Matky Božej patrili, prišlo nám na myseľ, čo sme sebe po železnici čítali, že tento obraz Matky Božej päť raz bol v ohni a nezhorel. Prosili sme ju, aby aj nás chránila a varovala, žeby nám oheň pekelný uškodil nemôhol. Keď sme sa dívali na krásne okolie tejto hory, tiež nám prišiel na myseľ ten zázrak tejto Matky Božskej, že keď jeden nehodný úd vyšmenovaného rodu Bebekovho od viery katolíckej odpadnúť a katolíkov strašne prenasledoval, jedného viere svojej verného mladíka na smrť odsúdiť, posmešne sa usmievajúc, pod tou výmenkou milosť mu prisľúbil, keď tento v mene krásnohorskej Panny Marie strelí do stáda práve s poľa sa vracajúceho a zastrelí bujaka. Mladík vzdychnúť si k Marii, strelil v jej mene, a hneď bujak padol s mosta do rieky.

Prechádzajúc sa po tomto kráľovskom hrade Marianskom a rozjímajúc o týchto veľkých jej zázrakoch, boli sme plní radosti a potešenia, že sme my tak prešťastní, túto tak veľkú a mocnú Kráľovnú mať za matku, ktorú právom «Matkou predivnou» môžeme menovať.

Shovárali sme sa aj o tom, že meno «Krásna-Hôrka» je dôkaz, že tí nábožní predkovia naši, ktorí tu stánok Matke Božej vystavili, a vršek tento tým menom pomenovali, *boli Slováci*. Je toto milostivé miesto vzáctna upomienka na nábožných predkov našich.

Máme sa my Slováci k tejto predivnej Matke našej utiekať a ju prosiť, aby nás úbohých opustiť neráčila. Keď sa stmívalo, odobrali sme sa na nocľah, ktorý bol veľmi dobrý.

Včasnú ráno spiechali sme zase na Horu k Matke našej premilej, ktorú sme minulý večer v kaplnke samú nechali. Tu hneď začali sa ľudia hrnúť zo všetkých strán. A jako sme sa zaradovali,

keď prvé tri processie, ktoré na Horu prišli, boli slovenské. Radostný bol pohľad vidieť processie na Horu túto kráčať. Každá processia bola pekne sporiadaná, a pri každej bol uprostried bielo oblečených mnohých družičiek nesený obraz P. Marie. Bolo tu družičiek mnoho. Aj v sprievode kňazov prišli tu processie. Okolo hodiny desiatej začaly sa slávnostné kázne. Maďarská kázeň bola na dvore zámockom, slovenská ale vonku pred kapľou sv. Jána. Či bola aj nemecká, to neviem. Slovenským kazateľom bol dp. Ján *Krchniak*, miestny kaplán, nateraz kaplán v Smolníku. Krásna jeho kázeň nás velice potešila, lebo nám v nej pripomenul, čo učinil Marii Boh a skrz ňu i nám, čo je Maria pre nás, a čo sme my jej podľní. Pripomenul nám veľkosť prítomného dňa, ktorý je pre nás tak radostný, lebo sa narodila Matka nášho Boha a Vykupiteľa; a že jak sme my prešťastní, že za túto Matku sebe vyvolil Boh jednu z našich dcér, našu sestru; a skrz to sa stal Boh aj našim priateľom, a že jak veľké veci jej Boh učinil, keď ju za kráľovnu neba i zeme povýšil, k jej úcte nechal postaviť tak mnohé chrámy, kaplnky a obrazy, a že každý, kto ho skrz ňu o čo prosí, to obdrží. Že jak velice ju Boh oslávil na miestach pútnických milostivých, na ktorých On k jej vôli a úcte veľké zázraky činí. Že keď toto všetko sebe sv. Anselm rozjímal, bolo mu až k pohoršeniu, že sa Boh svojmu stvoreniu klania. Na čo odpovedal sv. Bernard, že aby sa Boh svojmu stvoreniu klaňal je neslušné, ale slušné je, aby sa klaňal Syn Matke.

V druhej čiastke kázny nám vyložil jej veľkú lásku k nám, ktorú mala ešte, keď Matkou Božou nebola. Aj v tú hodinu, keď ju anjel pozdravil, prosila Boha, aby čím skôr Vykupiteľa poslal. Jej lásku k nám predstavil v príklade Alfonza kráľa španielskeho, ktorý keď bol uslyšal, že je mesto jeho vojskom oblahnuté, prestrašený vybehol von. Jak ale veľké prekvapenie bolo pre neho, keď v tábore nepriateľskom uzrel poviazaného vlastného svojho syna, a keď tie slová počul, že keď mesto nevydá, usmrten bude syn jeho. Dlho pozeral zarmútený kráľ, raz na plačúceho svojho syna, raz na k nemu volajúcich obyvateľov mesta, až konečne hodil meč svoj a zvolal: radšej nech zomre môj syn, jako bych mal vydať do rúk nepriateľských ľud môj. Tak aj Maria radšej chcela vidieť milého Syna svojho na križi

umierat, jako nám dať večne zahynúť. Povinní sme jej za túto tak veľkú obeť a lásku povďačnými byť, jej ďakovať, a všetkého sa chrániť čo by sa jej svätým očiam na nás nelúbilo.

Po tejto krásnej kázni boli dve sv. Omše; jedna na zámočkom dvore k tomu cieľu prichystanom oltári, a druhá v kapli. My sebe žiadali dostať sa do kapli, k tej, po ktorej sme tak veľmi túžili, a o krátky čas už zanechať mali, čo sa nám aj vo veľkom tisku podarilo. Svätú omšu tu slúžil pod vyloženým velebnej Sviatosti miestny pán farár. Po sv. omši sa priblížilo okamženie nášho odchodu. Ťažké, veľmi ťažké bolo naše lúčenie, lebo sme tu mnoho radosti okúsili. Poďakovali sme Matke Božej, že nás tu k sebe, na túto radostnú duchovnú hostinu povolať ráčila. A keď sme všetky potreby naše, a poslednú hodinu našej smrti do jej ochrany poručili, so slzami v očiach sme sa odobrali.

O dvoch hodinách po poludní obzreli sme sa ešte raz na «Krásnu-Hôrku» z jedného vyvýšeného miesta, a o deviatej boli sme už doma pri svojich domácich, ktorým s radosťou vyprávame všetko, čo sme videli a slyšali. S.

BESEDNICA.

Dva otvorené listy.

Zaslané od Zaoska.

Snáď to zdá sa byť tebe odo mňa veľkou indiškrieciou, — keď ja tu otvorený listok jednej kišaŕonky do verejnosti vypúšťam. Nad tým sa ty nemusíš pohoršiť; bo tá kišaŕonka mňa vo vážnej dobe džugla a píchla s varčekom do mojeho charakteru. Ponevác ale aj ja mám ešte citu, bo môj charakter ešte nie je šlakom trafený, ja som tú kišaŕonku zase — dľa jej slov — džugdnuť s maštalnými vidlami. My sedliaci nemáme fajnovšieho náradia od hnojných vidiel, s ktorými sa my bránime tak, ako naše baby sa bránia zase metlami proti napádaniu nepovolanej stránky.

My sedliaci veru nečítame takzvaný: «finom táršalkodó» — tojest, neučime sa daromnice z knihy: ako sa máme pretvarovať, maznať, vyškabovať, aby nás podobní ľudia za cvičených alebo snáď ešte aj za vysoko učených držali. Ani sa neučime fajnovým, maznavým a sladkými slinami napusteným konverzáciám, ako sa máme chovať

oproti kišaŕonkám a starým madonnám a od starého veku sošúverenými tvármi starým veľko- a málo-možným babám.

My sedliaci to robíme jednoduchšie a naturálnejšie. My sme dievky prírody a nie výparami nemravností naplneného mestského života pánskej deti.

Keď sedliacký mladík príjde ku nám, rešpektive ku našej Anči «dvorif» alebo po cvičenejšie povedano «hofirovať» — «udvarolni», on sa okolo nej netočí ako nadutý vážno s ovisnutým dlhým nosiskom a smeraveným krkom ako moriak okolo morky, ale keď on ide Anči zvestovať svoju úctu, lásku a oddanosť: tak ju štúri päsťou do chrbáta, že si skoro kus jazyka odsekne. Alebo takú jej celou mužskou silou vypáli s celou dlaňou po lopatke až jej skoro hore hrtánom duša vyletí, čomu je ona radšie, ako by jej vycivený pánsky ifijúr ružičku-kamelin podal. — Ona sa tomu Jurovi usmeje a už je po hofirovaní a po konverzácii.

Obapolná láska týchto dvoch detí prírody sebe rozumie, a tým buchtám ešte lepšie.

Počul som jednu dievku vyprávať: «Ale aký je len žartovný ten Jano susedov! — Tak ma kopnúť že sme sa mu všetci museli smiat.» Medzi pány som ešte nevidel takéto zvestovanie lásky, aby voľaktorý ifijúr kišaŕonku zo žartu a z «udvarlášu» kopnúť, a aby sa ešte tomu pánska spoločnosť smiala a sa pri tom amizirovala a zabavovala.

— Buchtovej láske len my sedliaci rozumieme a pri tanci utrafíme, zvlášte keď odzemok tancujeme.

— Však to pri maznavom francúzskom tanci, «štvorke» nevidíš; tam sa tí vyžítí, vycievení Francúzi len prechádzajú ako mŕtvi ľudia na cintorínoch o pol noci keď idú spiacích občanov strašiť. U nás Anča nestojí v okne — ako čosi pod plotom — by tam vyčakávala «randevú» tak, ako kmín vyčakáva až všetci pospia. — Ani Juro nestojí pod oknom ako obšitník, aby od Anči almužnú žobral. Anča ani lístky nespúšťa po cverenkách dolu oknom, najviac keď koho ako psa obleje. Páni nazývajú to pod oknom čakanie a vyprávanie «serenádu». (Tu sa potom nemýl, to je talianske slovo,) — Slovák takého výrazu nemá na to; najviac keď to Juro názorne tak sriadi Anče — ak sa na ňu nahneval, a je po komedii.

Z toho ani u sedliakov nepovstanú klebety ako u pánov, bo my sedliaci to niečo za naturálneho nachodíme.

Keď sa čo takého medzi pánskými, zelenej tváry, vycievenými mladíkmi a medzi bledými, tenkými, špikadlovými a ako fišpán čili ako rybacé rebro vyschlými kišaŕonkami stane, tie potom hovoria, že mali «hecc» a smejú sa. Sedliak ale žiadneho «heccu» nemá; kde je treba, on dobre vymastí či mladíka, či Anču, keď niečo nešikovného postvárali a vec sa vyrovná. U panákov ale o tom píšu «románi».

Takýto «hecc» spravila si so mnou jedna už vyhecovaná kišaŕonka, ktorá mi písala otvorený list nasledujúceho obsahu a slohu:

Starý Zaosku! Počula som, že sa chystáte 30ročné jubileum sláviť tej vašej udalosti a nedostatku, že vám

jedno kolečko vypadlo, bo že vraj ztratili ste zákolesník, a preto žiadneho pokoja nedáte kišašonkám, keď ich všade na posmech vystavujete. To, čo ste počarovali, všetko sa vzťahuje na mňa; ja nie som taká sprostá, že bych to nerozumela. Že som stará a že sa vydať nemôžem, bo ma ani čert nechce atď. atď.! Je to spôsob písania a štýl pre cvičených ľudí? Keď bych nehľadela, že ste starý trkvas a nehľadela na vašu starú, šedivú hlavu sprostého obsahu, bych vám pri prvej príležitosti, keď prídete na jarmok do mesta čo kupovať, na ulici tú vašu hlavu telacej podoby ako psovi starému obľiala. Celý svet vie, ešte aj v Amerike, že ste grobijanisko trinástej próby a zaštepový grobijan, to už z toho pozná že skoro 30 rokov sedíte na jednom mieste a obchádzajú vás páni a ku ničomu nemôžete to priviesť. Chcete sláviť jubileum; myslíte, že vám hneď na tanierku donesú červenú pančuchovú stužku po ktorej tak túžite ako stará dievka po vydaji, ale opuchnete ako cverna. Takých vtákov, ako ste vy, dobre poznajú. A just, a just nedostanete nič, keď sa aj rozpučíte ako ropucha.

A ja sa just, a just vám na truc vydám za jedného poriadneho «feldvebla», a bárs sa vy aj od jedu roztrhnete, mne to neprekazíte!

Dopriala bych vám k tomu vašému jubileumu, aby vám ženské komité veľkú bukrétu nezabúdok z brezovej metly a z kuchynskej handry alebo vechef zo slamy miesto servítka poslaly, by ste si mali čím pod jubilárnym obedom vašu nemastnú papulu poutierať.

Vám z celej zléi oddaná

Piroška Záchoday, kišašonka.

Otvorená odpoveď Zaosková na otvorený list.

Moja ctená a dobrá kišašonečka, Piroška Záchoday. Váš listok ma milo prekvapil, bo zriedka mne kišašonky také «libsbrífi» píšu, ako vy mi píšete, a preto som aj oči vypláštil ako žaba, keď do vreleho mlieka skočí. Nazlobiť som sa síce nenazlobil, bo viem, že hysterické staré devčiská, ktoré sa vydať nemôžu od hnevu hryzú seba i iných, ako liška, ktorá, keď jej jáger strelí do zadčoku, si hneď do neho zahryzne. Sloh ač štýl vašeho listku oznámil mi, že on prachu prvej polgárky ešte neprekročil a preto sa ja za môj štýl a môj s vidlami písaný list nič nehanbím. Že bych ja bol na vás myslel, keď som do noviniek písal, to si s dobrým svedomím môžete z hlavy vyhodiť, bo ja vôbec na žiadnu kišašonku nemyslím, ani len na takú, ktorá by na mňa myslela ako vy myslíte. Ja vám veru, môžete veriť, (a sa aj na to zadušiť môžem) vydaju nezavidím; ba práve vám ku vašému sňatku s tým invalidom «feldveblom» o drevenej nohe gratulirujem a blahoželám, aj vám posielam kytku z «ohnice», by ste mu ju, keď pôjdete ku sobášu, na tú drevenú nohu priviazaly.

Ja nemám vlohy, alebo ako vy to po pánsky horovíte: «Anlage» sa hnevať; dosť, keď sa vy hneváte. Ja vám nedám zadosťučinenia s tým, abych sa aj ja

hneval; a to preto, aby váš hnev bol duplovaný. Ale vám jedno poviem, asíce ako cvičenej osobe, ktorá aj nemecký «ajn pisl» rozumiete: «ajn gutes wort eur rechten cajt, kann slichten oft den ärgsten štrajt». (Toto som na jednej šnupftabákovej pixle čítal napísané.) Po slovensky: dobré slovíčko, povedané v pravom a v príhodnom čase je vstave vyrovnaf a utišiť najväčšie zvady, a vyrovnaf roztržky. Preto vás prosím, nevybubnujte to, že som ja od vás prijal list, bo moja žena je veľmi žiarlivá na mňa. Tá by mi robila spektakle nie len so mnou, že ja od vás libsbrífy prijímam, ale aj vám by nadala do hajsúl, že vy starému človekovi libsbrífy vypisujete, keď vás mladí ľudia nechcú a fumigujú. By vám isto do starých hadzích chvostov nadala, že starým ľuďom nedáte pokoja, keď sa vidaf nemôžete za mladého.

Ja s vami veru polemizovať nebudem, t. j. s vami klebetiť v novinách sa mi nechce. Ani grobijanstvo od vás neprijmem, ani nečakajte, že bych sa vám za to ešte aj poďakoval. Jestli ale budete pokúšať, vykričím v novinách všeličo na vás, že sa potom ani v sedemdesiatom roku nevydáte, a ešte vás aj s mojimi vidlami poobraciam ako «kompost» (zahradnícky hnoj) na smetisku klebiet, aby ste čím skôr dozrela za starú dievku.

S pantolličkovou úctou váš ctiteľ,

starý Zaosek.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Smrť belgickej kráľovny Marie Henrietty. Zo Spaa telegrafujú: Kráľ Leopold a jeho dcéra grófka Štefania Lónyaička v nedeľu došli do Spaa. Mrtvolu kráľovny odvezú do Laekena, kde ju aj pochovajú. Jeho veľičenstvo náš kráľ telegrafický vyslovil kráľovi Leopoldovi svoju sústrasť nad odumretím jeho manželky. Arciknieža Jozef pravdepodobne odcestuje do Belgicka na pohrab svojej sestry.

Dôstojný a vel. p. Fr. V. Sasinek dňa 9. októbra vstúpi už do päťdesiateho roku svojho kňazstva. Vysvätený bol za kňaza 9. októbra 1853 v Rábe. Tešíme sa tomu, že je zdravý, spokojný a nepretržene činný za Boha a národ. Boh nám ho živ ešte na mnohé leta!!

Dobročinnosť. Nitrianský biskup Imrich Bende daroval sto korún na podporu vyhorencov obce Mojtná (trenč. st.).

Smrť. Štefan Omisz, farár v spišskom Odorine v 38. roku veku a 14 rokov kňazstva svojho dňa 18-ho septembra zomrel.

Odhalenie sochy Mateja kráľa stane sa 12. okt. v Koložváre v prítomnosti arcikniežafa Jozefa ako námestníka kráľa. Ku slávnosti prídu členovia vlády, členovia oboch snemovní a deputácie rôznych spoločností.

Krajinský kongress uhorských katolíckych spolkov, ktorý má byť v Budapešti prostriedkom októbra. Novšie prihlásili sa kaločský arcibiskup Juraj Császka a biskupi barón Karol Hornig, Karol Rimély a Žigmund Bubies. Súčasne s kraj. kongressom katolíckym bude i pápežská jubilárna slávnosť, na ktorej knieža-primas Vaszary povie reč. Na katolícky kongress prihlásiť sa možno v budapeštianskom «Katolíckom kruhu» Pešťbudín, IV., Molnár u. 11).

Prešporská výstavka. Z Prešporoka nám píšu, že krajinská hospodárska výstavka vydarila sa a prifahuje denne veľké massy obecnstva z blízka i ďaleka. Tiež, že vzbudila všeobecnú pozornosť i krásne zariadená výstavka «Živeny», na ktorú sa dňa 13. septembra i Jej cisárska výsosť arcikňažna Isabella dopytovala, na pôvod týchto výšiviek. Jej cisárska výsosť lichotivými slovami zmienila sa o krásnych prácach slovenských žien.

Smrteľná rana z nepozornosti. V Popráde, kde sa teraz manévry vydržiavaly, u Jána Andričku zabávalo sa viac vojakov. Gazda ukazoval im svoj revolver, ktorý mu medzitým vystrelil a guľka vpálila jednému z vojakov do krku a smrteľne ho ranila.

Besní psi pohryzly v zniovsom a mošovskom okrese (v turč. stol.) viac ľudí, ktorých tieto odviezli do Pasteurovho ústavu v Budapešti. Besných psov postrieľali a slúžnovský úrad vydal nariadenie, aby ostatných psov za 40 dní držali zavreté.

Zabitý zlodej. V Šárbogárde do sklepu tamojšieho kupca vlámal sa istý zlodej a práve otváral stolovnicu, kde boli peniaze, keď sluha zo susednej izby vstúpil do sklepu. Sluha schytil železnú štanglu a tak ovalil zlodeja, že tento mŕtvý padol na zem.

Bitka medzi žandármi a cigáňmi. Z Jágru oznamujú, že v chotári obce Dormánd mali žandári s kočujúcimi cigáňmi krvavú srážku. Žandári dali 21 ostrých výstrelův a na bojišti ostalo 13 mŕtvých a ranených. Dvaja mužovia žandarmerie vo Fűzesabonyi neďaleko obce Dormánd večer o siedmej hodine naďabili asi na 40 cigáňov, ktorých oslovili, aby sa legitimovali. Cigáni však neučinili zadosť osloveniu a nechceli sa legitimovať. Na to ich žandári chceli zajaf. Cigáni sa však sprotivili. Ba neskôr palíciami a železnými vidlami napadli žandárov. Dvaja žandári na to chopili sa zbrane a pustili po jednom ostrom výstrele medzi cigáňsku karavánu. Cigáni neustúpili. Vtedy žandári vážne použili zbrane. Nielen tak na slepo strelili, lež mierili na útočníkov a strelili dovedna jedenadvadsať ráz. Štyri výstrely boli smrteľné, deväť vý-

strelův ranilo. Cigáni sa dali na útek zanechajú mŕtvých a ranených na bojišti. Z pomedzi utekajúcich cigáňov viacerých lapili a odviezli na obecný dom obce Dormánd. Žandári hneď učinili o prípade oznámenie. Štátne zástupníctvo a vojenský súd zaviedly vyšetrovanie.

Hlad a núdza v Číne. V doline rieky Jangče v prostredí Číny panuje veľká bieda a obyvateľstvo hromadne padá v obeť hladu. Z príležitosti letných povodní totiž ohromne veľké kusy úrodnej pôdy prišlo pod vodu a teraz na tých stranách úbohý ľud nemá čo do úst položiť. Len v samom chotári mesta Nautsang je vyše 60.000 hladujúcich ľudí. V Kuikiangu ľudia hŕfne bývajú po kostoloch, lebo nemajú iného prístrešia. V Číne žijúci cudzinci všetko možné konajú k ulaveniu biedy. Keď sa rozchýrilo, že v meste Šanghaj Európania rozdávali medzi hladujúcimi ryžu, tisíce a tisíce od hladu vyschlých ľudí hŕnulo sa do mesta a takmer sa zabíjali pre hŕstku ryže. Chovanie sa domorodcov voči cudzincom je to najpriateľskejšie, aké si predstaviť možno. Názov «biely čert», ako Európanov prezývali, od kedy im bieli ľudia tolko dobročinnosti preukazujú, sotva počuť, iba kde-tu od detí. Všade banujú tie ukrutnosti, ktoré boli popáchané počas povstania boxerov. Na stranách biedou natoľko ne napadnutých je však nálada proti cudzincom nie tak priaznivá. Kde-tu ozývajú sa hlasy aj rozhorčenej nenávisti. Príčinou tohto sú zvlášte vysoké dane vyrúbené pre vojenský šarc, ktoré čínski úradníci niekedy beštiálnou nemilosrdnosťou exekvujú na chudobnom ľude.

Krádež. V spišských Haligovciach sa po tieto dni až do teraz ešte neznámy zlodej do domu jedného gazdu vlámal a mu zo skrinky 320 korún ukradol. Také zbožské veci by sa medzi kresťanmi ani len spomínať nemali.

Smrť jedného bosoráka. V obci Nagylakos, ako z Ungváru oznamujú, tieto dni zavraždili a vyrabovali jedného 70ročného zámožného súkromníka, ktorý samotný býval vo svojom dome. Starec menoval sa Karol Kigyóssy, kedysi bol holičom a trhal aj zuby, ale už od rokov utiahol sa na odpočinok a odtedy bosoráctvom rozmnožoval svoj majetok. Aby ho vrchnosti nepotreštal, pacientov prijímal v nočnej dobe. Mnohí chodili k nemu dávať si zuby trhať, a práve toto bolo jeho zkazou. V utorok rano našli ho mŕtvého ležaf v izbe s podrezaným krkom. Voda, ktorá sa nachádzala v predizbe v putni, bola krvavá, zaiste si vrah v nej ruky umyl. Žandári na druhý deň lapili viac podozrivých cigáňov, z ktorých jeden mal pokrvavené šaty. Pod farchou tohto dôkazu cigáň sa priznal, že on spáchal vraždu aj s jedným 18ročným chalanom s Kelecsényim, ktorý u Kigyóssyho viackrát pracoval ako nádenník. Lúpežníci dľa soznania podrezali bosorákovi krk kosou. Z ukradených peňazí našli u nich sto korún.

Morské oko. Medzinárodný volený súd rozhodol v spornej otázke o «Morskom oku». Dľa toho výroku všetky štyri parcely prípadnú Haliči, až na 30 jutár lesa, ktoré ostanú Uhorsku. Územie, ktoré týmto spôsobom prípadne Haliči, obnáša päť štvorcových kilometrov a 900 jutár.

Prosba k vlct. čitateľom «Kreštana».

Toľko rázy obracia sa chudoba k dobrosrdečným kresťanom a čitateľom milého «Kreštana», že my, maločaušanskí obyvatelia so žalosťou myslíme, že prameň milodarov docela vyčerpaný jest, veď dobrodincom tiež len málo sa ujšlo z hmotných darov. Ale pri tom všetkom nádej skladáme vo Vás milé duše kresťanské, že vysluchnete poníženú prosbu našu a s ochotnosťou prispějete nám k pomoci s čím získate u Boha a u Matky Krista požehnanie a milosť, u nás však úctu a večitú pamiatku.

My maločaušania usniesli sme sa na tom, že k úcte preblahoslavenej Panny Márie kaplnku vystavíme, kde chválu budeme dávať Všemohúcemu za dobrodenie. Jeho sväté meno o pomoc volať, najmä ale Matke Kristovej obeť ukazovať skrze modlenie svätého Ruženca. Ale aby sme úmysel náš, ktorý doista Bohu milý je, uskutočnili, k tomu aj málo nás je, ba aj nadmierou chudobní sme. Preto obraciame sa k Vám milé duše kresťanské, ktoré to málo, čo od Boha máte, toľko rázy podelili ste medzi tých, ktorí k Vám o pomoc volali, buďte milosrdní a ráčte venovať na svätý cieľ almužnú, ktorá v podobe Božského požehnanja, skrze modlitby naše mnohonásobne Vám vynahradená bude. O vyslyšte poníženú prosbu našu! Doprajte nám tej radosti, aby obec naša zdobená bola s posvätným miestom, kde aj za Vaše dušné spasenie modliť sa budeme. Hoc aký malý dar tak prijmem, akožto znak braterskej lásky a úcty oproti Matke Božej. My ale z hlbiny srdca povieme: Pán Boh zaplať a požehnaj stonásobne.

Milodary ráčte na veľactenú Redakciu «Kreštana» zaslať.

V mene Boha

V Malej-Čauši, 1902. 16-ho septembra.

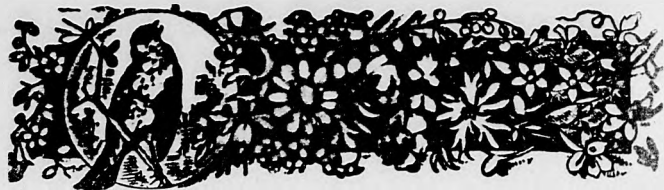
Ján Hanko, rychtár. Michal Matjaško, podrychtár.

Jozef Uhljar, prisazný.

Pre maločaušanskú obec, na stavanie kaplnky na podporu milodary nasledovní dobrodušní katolíci poslali:

Fraňko Zelienska v Pešťbudíne 2 kor., Andrej Macura v Krasnom 1 korunu, Štefan Štrba 1 korunu, Andrej Jakubec 1 korunu, Katarina Jakubec 1 korunu, Anna Štrba Macura 1 korunu, Andrej a Ján Leško, Lieste (Švajc.) 5 korún 64 halierov, Štefan Jurík, Viedeň 1 kor., Jozef Schedo, Budatín 2 koruny, Jozef Dobrovolný z Piešťan 2 koruny, Ján Mikovini z Piešťan 1 korunu.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

DOPISY.

Poryopolis Pa.

Pochválen P. Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky v «Kreštane» uverejniť.

My tu zo Spiša, Šariša, Zemplína pochádzajúci Slováci žijeme v bratskej láske a svornosti — nevypínajú sa jeden nad druhého, ako v náboženstve tak aj v politike — lež všetci v plivame na to, aby sme ponajprv boli verní synovia a dcéry cirkvi a po druhé svojmu rodu slovenskému.

Dňa 18. augusta nás povolal tu náš jedon spolubrat a rodoľub ku jeho krstinám, na ktoré krstenini sa nás väčší počet zúčastnilo.

Pri týchto tak rečených krstinách zariadili sme sbierku pre našich bratov na kostol Prebl. Panny Marii na Hore Levočskej.

Ku sbierke tejto prispeli svojimi milodarmi nasledujúci: Rodina p. Štefana Kafana 6:25 hal., rodina p. Ján Brosnaca 5 korún; Michal Mikolaj 3:25 hal., Štefan Mikolaj 2:50 hal., Ján Proks 2:50 hal., V. Rumančík 2:50 hal., Juraj Novotný s manželkou 3:25 hal., J. Tomas 3 kor., J. Cahulic 2:50 hal., B. Loják 2:50 hal., J. Vanta s manželkou 2:25 hal., Katarina Smelko 1:25 halierov; P. Gergáč s manželkou 1:25 hal., M. Bundáš 1:25 hal., M. Tokárčik 1:25 hal., J. Zeman 1:25 hal., Andrej Trhanka s manželkou 1 kor., Andrej Ivanka 1 kor., Ján Domen 1:25 hal., Albert Tokarčík 1 korunu, Žofia Bača 50 halierov.

Modlime sa tedy bratia drahí, a prosme tuto našu Prebl. P. Mariu, by bola z jej orodovaním týmto našim priateľom rodákom na pomoci, že by čím skôr tento dom boží vybudovať mohli.

Michal Mikolaj.

Lom.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Neverím, ani na myseľ mi to nenapadne, žeby ste tento môj dopis do koša hodiť chcel, ale pevne verím, že ho za hodný uznáte, aby v «Krešťanovi» uverejnený bol. Zaslúži to. A ct. čitateľa «Kreštana», viem, že jako mne, tak i Vám budú za to velice povďační.

Jak známo, nazval Kristus Pán židov «diablami». «Vy z otca diabla ste.» Sám reformátor Luther súhlasí úplne s týmito slovami Kristovými o židoch. Židák Kornelius Herz, známa to figúrka z afféry panamskej, vyjadřil sa o Rotschildoch parížskych, že vraj sú «mízernou rasou». A len to predsa musel vedieť. Zná iste povahu židovskú dobre. Známý je výrok starého parížského

Rothschilda, ktorý bol raz pri uvítaní vysokej šľachty povedal ku svojim: «Hľadte, synovia a vnuci z týchto ľudí stanú sa svojho času buď našimi zaťmi, lebo komorníkami.» Videť národy ležať u nôh svojích, to je jediným cieľom parížskeho Rothschilda. A tento cieľ temer v celej Európe židia už dosiahli; dosiahli ho zvlášte u nás v Maďarságu; celý náš (?) Maďarság leží cakompak u nôh židov tak, že sa už nie Maďarság, ale židórság menovať môže. Čo sa ďalej slyší o mnohých iných židoch hohatých, nezneje o mnoho priaznivejšie, jako ten výrok Herzov o Rothschildoch. Tak sa ku pr. vykladá, že jeden z jejích boháčov šilhá, škúli, súc napolo slepý; druhý je nervósný a holohlavý; tretí nemôže slyšať zvonit kostolné zvony; štvrtý usne len vo vagóne, keď vlak prudko ubáňa; piaty vidí ustavične množstvo komárov tancovať pred očima; šiesty má spleen, a vzdor ohromnému bohatstvu trpí kleptomaniu (púd ku krádeži). Pri tom obyčajne práve židia bohatí bývajú postavy malej, shrbenej, farby čiernej, úzkych ramien a pliec, plochých šlapiiek (blatffuss) a smysefne večne podráždení a vzrušení. Po každom trefom lebo štvrtom pokoleniu zvrhne sa žid telesne (nejakou vládou.) Brázdy, ktoré roľník brázdí na poli, trámy, ktoré tesár kladie a upevňuje na streche, nitky, ktoré tkáč tiahne na krosná, kováč, ktorý kuje železo, všetky tieto práce protivé pohybujú čuvmi, svalmi a väzami urovnávajú ich a túžia nielen v postave vlastnej, ale i v potomkoch.

Na synoch israelských toto požehnanie práce nespočívalo nikdy. Vymluvajú sa dnes, že v stredoveku boli vylúčení zo zemedelstva a remesiel; to je lož, lebo už za času faraonov nechcelo sa im do práce; pohyblivá jejích krv od každej práce tichej, ustálenej ich zdrúže, ba ani jejích ženy a dievky nenaležaly nikdy zaľubenia a chuti prácam domácim, čo im vo stredoveku zaiste nikto nebránil. «Handl», gšeft a santročenia sú jejích dedičstvom.

Ten jediný, ktorý celú prirodzenosť ľudskú dobre zná a osvetlíť môže, tedy i prirodzenosť židov a jejích pomer k ľudstvu ostatniemu, jest jedine len Kristus, ktorý pravil: «Ja som svetlo sveta» a v tomto volebnom podobenstvi odhalil nám celú svoju bytosť. A tento Kristus reknúť ku svojim apoštolom: «Nesvediete s nimi — totižto so židami — nič», a židom reknúť do očí: «Kráľovstvo nebeské bude vám odňaté a dané narodu, ktorý poniesie svoje ovocia.»

A mnoho, čo Kristus Pán predpovedal, vyplnilo sa doslovne, a tak i slová jeho «Nesvedete s nimi — židákmi nič», do posavď zostali pravdou — a zostanú až do skonania sveta. So židákmi ani všetei sveta panovníci nič nesvedú.

Že exkluzivný, výstredný tento národ pevne dbaf musí na to, aby krv jeho čo najpresnejšie sa delila od krve národov ostatných pri ohromnej, húževnatej jejích energii náboženskej a plemennej, leží na bielom dni. Židia nemilujú tedy praziadnu rasu mimo seba. Tu by som môhol písaf dôkazy k tomu o židoch; ale nebudem, bo by sa všetei židia a jejích compagni proti mne vzbúrili, na

mňa vrhli, a ma i zavraždili. I tak sa mi už raz vyhrožovali, že ma 'musejú zavraždif, že zo mňa červá vysnujú, a svet ani nebude vedet, kde som sa podel, jako som o tom roku 1896. v «Kreštanovi» č. 3—6. bol obšírne písaf a preto i tlačovú pravotu roku 1897 mal, avšak osvobođený bol. Teraz idem napísaf len to, čo za dobré uznávam, a čo zaiste všetkého povšimnutia a uvažovania zasluhuje, a síce napíšem to sám, ale podám to vypísané z jednej knižky:

«Národy, medzi nimi židia žijú, všemožne sa vynasnažujú zbaviť sa týchto spoluobčanov, užívajúc za tým účelom prostriedkov často dosť nemravných, surových, neludských; toho pravého a iste účinkujúceho prostriedku snáď si málo kto ešte povšimnul. A užitia tohoto prostriedku a prevádzania jeho systematický, neminulo by sa výsledkom. V dobe jedného stoletia boli by židia už len puhou historickou pamätnosťou, o ktorej by vyprávaf dejepis, že tu raz boli — ale už vymreli.

Nepodarilo sa ešte nikomu, ani millionárovi Hiršovi nie, židov usadiť tak, aby títo tvorili svoje vlastné osady a obce politické. Neuzivili by sa medzi sebou, a tedy i mlieko matiek cudzieho plemena treba im ku svojmu plemeneniu vlastnému, inak by vymreli. (Nebohý baron Hirš dal previezť asi 10.000 židov z Ruska do Ameriky, kde každá rodina taká židovská dostala od neho 10 jutár dobrej zeme. O jeden rok nastala medzi týmito židmi strašná bieda. A ako si pomáhali? Poslali agentov medzi našich Malorusov, aby vyvábili kresťanských robotníkov medzi seba. To isté stáva sa teraz v Kanade so židmi rumunskými. R.)

Ku potieraniu tohoto, ku všetkým národom nepriateľský sa stavajúceho národka židovského neni tedy treba prostriedkov násilných, surových, neludských; ide to cestou kratšou, jednoduchejšou, pohodlnejšou a pri tom tak iste, že výsledok zaručený spoluúčinkovaním prírody samej: «Nekojte židovské deti mliekom kresťanským, inak nespravíte s nimi nič!» Toto je ten jediný radikálny prostriedok, ktorým by sa im vlastného ubieralo života.

Hanbou zostane pre nás vždy, keď mliekom vlastných našich matiek kresťanských im takto napravujeme. Nie na darmo vydala naša katolícka cirkev zákon, mocou ktorého pod trestom «exkommunikácie», t. j. vyobcovania z cirkvi zakazuje ženám, kojňám, dojčiam, devám kresťanským u židov slúžiť, a zvlášte zakazuje kresťankám svojim materinským mliekom židovské deti kojif, pridáť, chovať, t. j. u židov za dojky slúžiť. Kiežby ženy, kojné a devy kresťanské tento zákon cirkevný vždy verne a svedomite zachovávali!

Vid. z «Rituálne vraždy u židov. (Brošúrka v Brne 1900 vydaná.)

Andrej Rojko,
54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Milodary na chlieb sv. Antona.

František Lúka z Hornej Lipnice 2 koruny.

Milodary

poslané z Ameriky od farníkov a súsedných farností krajanov, na chrám Štiavnický.

Ján Kršiak 1 dollár, Ondrej Pukal 2 dol., Martin Korman 2 dol., Vendelin Kočudak 2 dol., Ďuro Kováč 2 dol., Jozef Baranek 2 dol., Imrich Zahon 2 dol., Jozef Kido 2 dol., Matúš Možuca 2 dol., Jozef Motešický 3 d., Michal Janik 2 d., Štefan Trullik 2 d., Štefan Sakmar 2 d., Fraňo Trullik 2 d., Štefan Brečík 2 d., Jozef Králik 2 d., Fraňo Plačko 2 d., Maria Vároš 1 d., Jozef Čaniga 2 d., Ondrej Cedzo 2 d., Michal Čizmár 2 d., Ján Kováč 1 d., Jozef Majbuch 50 centi, Ondrej Bachorik 1 d., Ďuro Bachorik 1 d., Štefan Tatalik 1 d., Ďuro Mikoláš 2 dol., Jozef Mikula 1 dol., Jozef Kavalec 1 dol., Jozef Lukáč-Madulík 50 centi, Štefan Palko 2 d., Martin Mišejko 50 centi, Michal Vavko-Žitník 1 d., Ďuro Mešo 1 d. Štefan Klučinec 1 d., Ondrej Haradin 5 d., Fraňo Bielik 40 c., Jozef Majko 2 d., Štefan Židek 5 d., Imrich Luknis 2 d., Štefan Ciesarík 2 d., Pavel Magala 2 d., Martin Machdinec 5 d., Jozef Mikoláš 1 d., Štefan Hájek 50 c., Jozef Tvardovský 10 d., Tomáš Danik 5 d., Jozef Kido-Rakota 1 d., Jozef Kudíka 2 d., Ján Palko 2 d., Vendelin Turčaník 2 d., Fraňo Prašnický 2 d., Ondrej Žitník 1 d., Ján Harcinik 1 d., Štefan Vavko 2 d., Jozef Čupec 5 d., Ján Cambál 5 dollárov.

Zo súsedných farností: Štefan Doblej z Podvažia 25 centi, Pavel Kadak z Podvažia 25 c., Jozef Luľák z Petrovic 25 c., Jozef Šucha z Petrovic 50 c., Pavel Sebena z Petrovic 30 c., Jozef Malobický z Malej Bittše 50 c., Maria Trojana, krajanka 40 c., Štefan Macolich z Papradna 1 dol., Pavel Balušik z Papradna 1 dol., Jozef Balušik z Papradna 50 centi. — **Spolu 600 korún.**

Štefan Ballay,

farár štiavnický a predseda výboru.

Uctivá priateľská prosba ku ct. čitateľom «Kreštana».

V posledných dňoch mojeho vezdajšieho života, v 80-tom to roku mojeho veku a 54 kňazského jubilárneho roku, ráčil ma Boh ťažkým krížom navštíviť, ktorý s úplnou do vôle Jeho odovzdanosťou prijímam a strpezlivosťou niesť chcem. Ťažký ten kríž je tento:

Dňa 17. aug. po poludní odišiel som z Lomu do Pešťbudína, chcejúc 20. aug. účasť brať na svätoštefanskej slávnosti v Budíne. Moji nepriatelia — jakých mnoho mám zvlášte v židovstve — vediac dobre, že som z domu odišiel a

viac dní doma nebudem; použili tento čas ku vykonaniu svojej pomsty na mne. V noci o 12 hodine z pondelka na útorok t. j. z 18. na 19. augusta podpálili môj dom, ktorý, ponač bol len zo samého dreva vystavený celkom až do fundamentu i so všetkým, čo v ňom bolo zhorel. Knihovňa v cene 4—5 tisíc zl. mi zhorela tak, že ani jednej knižočky nezostalo. Krásne obrazy v cene 300 zl. zhorely. Šaty — oblek — v cene 300—400 zl. tiež zhorely a iné mnohé veci v cene do 1000 zl. tiež na popol pohorely, tak, že mi zo všetkého nič nezostalo, len tie šaty, ktoré som si vzal do Pešti, tie šaty, ktoré na sebe teraz mám. Toto mi učinili, takto sa na mne vypomstili moji nepriatelia, tak, že teraz nemám ani kde hlavu skloniť a pomoci od nikúď. V tejto mojej biede a úzkosti tak rečeno prinútený som ku mojím priateľom zvlášte ku ct. čitateľom «Kreštana» o pomoc a podporu sa dôverne utiekať, srdečne prosiac, aby mi s niečím, s nejakým milodárkom ku pomoci prispeli ráčili, za čo každému vopred vzdávam «Zaplať Pán Boh!» a pri sv. Omsi na nich pamätať budem. Milodarky prosím, buďte na sl. Redakciu «Kreštana», alebo mne zaslať.

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Milodary pre dôstojného a veleb. p. Andreja Rojku 54 ročného jub. kňaza na odpočinku.

Z B.-Bistrice p. Ján Jančovič 1 korunu, Pavel Sofranka 80 halierov, Michal Chilavý z B.-Bistrice 1 kor., Adolf Spaňol z B.-Bistrice 1 kor., Michal Kado zo Sv. Ondreja 10 kor., Jozef Badik zo Skalitého 10 kor., Anna Vasko zo Szep. Váralia 10 kor., A. Kreher a spoločnosť Retenice 5 kor., Fraňko Nemček, Nitra 5 kor., Ján Novák, Pernek 6 kor., Ján Juriga, Bistričiny 3 kor., Maria Dostal z Mária Vrechu 2 kor., Bela Dostal zo Spiš. Körtvélyesu 2 koruny. — Z Brombergu od Dlhopoľských občanov: Jozef Mišák 2 marky, Juraj Mišák 2 marky, Martin Kuznák 2 marky, Ján Gabriš 2 marky, Ludevít Gabriš 2 marky.

Rovnianským farníkom.

S radosťou vám na vedomie dávame milí farníci rovnianskí, ktorí po šírom svete svoj chlieb vyhľadávajú, že vysviacka zväčšeného a ozdobeného chrámu rovnianskeho pri veľkých slávnostiach 5-ho októbra sa vydržiavať bude. Kostol vysviacať príde osviečený pán. Xav. František Vencell, biskup, vikár, veľprepošť nitrianský.

Predsedníctvo.

Púť na Maria Štein.

V nedeľu sv. Ruženca, dňa 5-ho októbra usporiadajú slovenskí katolícki veriaci Jozefovskej farnosti veľký púť na milostné miesto «**Maria Štein**».

K púťu tomuto pripoja sa i naši priatelia od PP. Františkánov a z Novej Pešti, po prípade i s hudbou; ďalej bratia naši z Kamenolomu (Kőbánya) taktiež zo Starého Budína a vôbec zo všetkých farností budapešťanských. Púť pohne sa dňa 5-ho októbra o 7 aj $\frac{3}{4}$ hod. Pútnikov povedie vel. pán *Edvard Sándorfi*, katechét a redaktor. Na milostnom mieste bude kázeň slovenská, spievaná sv. omša a litánie.

Milodary obetované na ciele púťu venujú sa v prospech «Budapešťianskeho kat. delnického kruhu».

V prípade nepriaznivého počasia púť sa odloží na budúcu nedeľu, t. j. na 12-ho októbra.

Prosíme našich spoluveriacich o čím valnejšie zúčastnenie sa púťu. *Vincent Jonec*, spevár.

Päť dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom. putovavším minulého leta do Rimu, než knižočka táto. Tu najdú opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rimu. nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor., 100 výt. 350 hal.

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Z Košíc od dp. Rafael Zakosil čo kňaza rádu sv. Dominikánov sbierka 135 korún; z Hrabušíc: Pavel Kuspan 10 korún; Levočská processia ku sv. Anne 13 korún; zo Švabovca (spiš) Štefan Veneko 10 korún; «Posol Božského Srdca» v Trnave sbierka 36 korún; z Jablonky: (Orava) M. Machay 20 korún; z Kavečan; Ján Martončík 40 korún; Amerika: Ján Schneider 12 korún; Maria Vilik 2 koruny; Szep. Jánosfalu: Valent Greša 50 korún; Martin Slavkovský 20 korún; z Ameriky: N. N. 170 korún; Helena Petruš 10 korún; Anton Bosák 20 korún; zo Zavadi (Spiš): Štefan Bartoš 2 koruny. — Ján Kosnovskú z P. Sv. Ladislava 2 koruny; Zuzanna Domovič z Pezinku 2 koruny; Ján Garázik z N. Zvolenskej 2 koruny.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvoch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobré vediac, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielani toto

povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavovaní a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šlachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll*, farár.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Anton Školna. Prečítajte druhé odkazy.

J. S. K. Dľa žiadosti sme Vám článok uverejnili.

Cl. Mal. Budapešť. Je divné, že ešte i s takou vecou nás obťažujete. Zaiste nie ste dávno v Pešti. Takého kňaza ktorý by Vám, akožto Slovákov dačo zdarma urobil, mi v Budapešti nepoznáme. Ale sú tu mladíci, takí, ktorí by vám v tej veci mohli pomôcť. Hľadajte týchto v miestnosti p. Švehly, Aggteleki u. 19.

Andrej Pavlovčík, Inovraclav (Prusko). Adresa vp. Rojku je táto: Andrej Rojko, farár na odpočinku, Forgácsfalu, Gömör megye. Ak mienite mu dačo poslať, teda len na jeho adresu mu to posielajte.

J. Ch. Füz. Záležitosť je to taká, že jestli ste v pravde, v tom páde akýkoľvek na svete pravotár chytí sa Vám na to a vyhráte. Jestli ale obec podrobila sa dobrovolne farchám, tam už potom niet pomoci.

Robotnícky spolok, Baňská Bystrica. My z Budapešti nemôžeme váš spolok riadiť. Jestli ste ale poriadny katolícky spolok, tak potom nevieme, prečo nezaujmu sa za vás vzdelanejší katolíci, zvlášte pp. duchovní. Veď viera katolícka je nie na to, aby sa chudoba výlučne len modlila a o vzdelanie sa nestarala. Idte si svojim duchovným, a povedzte im ten odkaz, že chcete sa po katolícky modliť a pritom ale aj vzdelávať, a keď sa za vás v kostole nehanbia, nech nehanbia sa ani krome kostola.

Ján Vdovka. Srdečne ďakujeme za zprávu. Ona nás veľmi zarmútila, ale nám bola potrebná. Rozširujte «Kresťana» a vôbec dobré čítanie.

Št. Hlasica D. F. Dopis váš uverejníme v budúcom čísle.

J. Michalec, Veľká-Divina Korunu, jakožto poplatok do toho ľudského sväzku ešte netreba nikde posielaf. To učinte až potom, keď verejne oznámime vám, že už možné je prihlásiť sa. Ale za to múdro urobíte, keď posbierate podpisy všetkých tých, ktorí by boli ochotní vstúpiť do toho sväzku.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostali, odporúčame čo najvрейšie túto dobrú knižku priateľom ľudu do pozornosti.

Dennica. Ročník V. Číslo 6. Vychádza raz za mesiac. Rediguje Terezia Vansová na Pile, o. p. (Tiszolcz). Preplatná cena na celý rok 2 koruny. Dennica je ženský časopis pre poučenie a zábavu.

«**Listy Svätého Antona.**» Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník II. číslo 9. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešt, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Časopis musealnej slovenskej spoločnosti Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník V. Číslo 4. Turčianský Sv.-Martin 1902. — O «Musealnej Slovenskej Spoloč-

nosti» nám treba vedieť, že je to spoločnosť vedecká, kde sa všetky starožitnosti a pamätnosti slovenské zachovávajú. Členom tejto spoločnosti stane sa ten, kto ročite 4 koruny platí sa zaviazne.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešt, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešt, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 8. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 h.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 kgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8·90—9·50 kor., peštianska 8·85 9·35 kor., z Báčky 8·85 kor., banátská 8·75—9·20.

Jačmeň: na krm 6·15—6·15 korún, do pálenice —·—·— kor., na várku ·—·— kor.

Kukurica: 5·10—5·20 kor.

Otruby. po 50 kil.: drobné 4·60 korún, hrubé 4·70 korún.

Raž: 6·75—7·— kor.

Sviňská masť 50·00—50·50, Slanina $\frac{3}{100}$ 48·— $\frac{4}{100}$ 48·75—·—, udená dobrá slanina 48·50—·— po 50 klg.

Semená: Červená ďatelina nová —·—·—·—. Lucerna 43·—38·—, všetko 50 klg.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 7·15—7·75 brnavá 7·50—7·75, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50—·—. *Hrach:* 09·00—11·20, lupaný 20·—·—. *Šušovica* horšia 08·—·—·—, lepšia 15·00—16·—·—. *Mak:* 26·50—28·50, všetko po 50 klg.

Ovos: 7·25—7·60 kor.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako ———

dobrodenie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine ———

**Kathreinerová ———
Kneipp-sladová káva**

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupitel'ky a
nahraditel'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná. ———

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predávaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.